

Salon osallisuusmalli

Kaupunginhallitus 24.03.2025 § 113
1663/15.00.00/2025

Valmistelija

viestintäpäällikkö Teija Järvelä, teija.jarvela@salo.fi, 02 778 2151,
hyvinvointikoordinaattori Hilpi Tanska, hilpi.tanska@salo.fi, 02 778 2155,
yhteisökoordinaattori Terhi Sinnelä, terhi.sinnela@salo.fi, 02 778 5274

Hyvinvointisuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ja osallisuus

Salon hyvinvointisuunnitelmassa 2022-2025 (kaupunginvaltuusto 13.6.2022 § 48) osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen on valittu yhdeksi kolmesta suunnitelman painopisteestä. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden tavoitteeksi 1.1. on kirjattu Salon kaupungin osallisuusmallin luominen. Tavoitteessa on todettu, että muodostetaan poikkihallinnollinen osallisuustyöryhmä koordinoimaan työtä. Työryhmä toimii kaupungin hyte-työryhmän alaisuudessa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 tavoitteena on, että Salosta tulee UNICEF:in määrittelemä Lapsiystävällinen kunta. Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli koskee kaikkia kaupungin palvelualueita ja hallintoa. Mallin myöntämisen kriteereistä yksi on: "Kunnan kehittämistyössä toteutuu lasten osallisuus." Kriteerinä on myös se, että kunta on sitoutunut jatkamaan Lapsiystävällinen kunta -työtä tunnustuksen myöntämisen jälkeen.

Ikäntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa 2024-2025 on esitetty toimenpiteitä, joilla tarjotaan mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen. Näihin liittyvät esim. ikäntyneille kohdistettujen tilaisuuksien järjestäminen, kaupungin koordinoima aktiivinen vapaaehtoistyö sekä kulttuuriluotsitoiminnan kehittäminen Salossa.

Osallisuus lainsäädännössä

Myös lainsäädännössä kuntalaisen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ovat vahvasti esillä Kuntalain (22 §) mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on mahdollisuus monipuolisesti osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Laissa luetellaan erikseen toimenpiteitä, joilla osallistumista ja vaikuttamista voidaan erityisesti edistää. Näitä ovat esim. keskustelu- ja kuulemistilaisuudet ja kuntalaisraadit, asukkaiden ja palvelujen käyttäjien mielipiteiden selvittäminen ennen päätöksentekoa, kuntalaisten mahdollisuudet osallistua kunnan talouden suunnitteluun, palvelujen suunnittelu ja kehittäminen yhdessä niiden käyttäjien kanssa sekä asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteisen asioiden suunnittelun ja valmistelun tukeminen.

Lisäksi kuntalaissa (26 §, 27 § ja 28 §) on säädetty kunnanhallitusten velvollisuudesta asettaa kuntiin nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto varmistamaan näiden ryhmien osallistuminen ja vaikuttaminen kunnan toimintaan. Lapsiin ja nuoriin liittyvää ohjeistusta ja lainsäädäntöä löytyy myös runsaasti. Lainsäädäntö edellyttää lapsen edun mukaisuutta sekä lasten ja nuorten kuulemista heitä koskevissa asioissa. Sääntelyä löytyy YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksesta sekä useista eri laeista, jotka säätelevät esim. varhaiskasvatusta, opetusta ja kunnan nuorisotoimintaa.

Osallisuuden edistäminen Salon arvona ja strategiana

Eri suunnitelmiin ja kaupunkistrategiaan tehtyjen kirjausten perusteella voidaan todeta, että osallisuuden edistäminen ja kuntalaisten osallistuminen entistä laajemmin ja monipuolisemmin kunnan toimintaan sekä yhdessä kunnan, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa tapahtuvaan toimintaan on Salolle tärkeä arvo. Osallistumisen mahdollisuuksia tarjoavat laaja-alaisesti kaupungin eri palvelut.

Vuoden 2025 talousarvion strategian mittareissa todetaan: ”Osallistamme aktiivisesti kuntalaisia osana kaupunkiyhteisön kehittämistä. Teemme laaja-alaista yhteistyötä niin kuntalaisten kuin kumppanien kanssa. Kaupunki toimii yhteisöllisyyttä vahvistavana alustana.”

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen kuuluu koordinoinnin tasolla kaupungin yhteisöpalveluille ja on osa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Tavoitteita osallisuuden edistämiseen liittyen on kirjattu talousarvioon ja näistä yhtenä on osallisuusmallin valmistelu ja jalkautus.

Osallisuusmalli

Esityslistan liitteenä olevaa osallisuusmallia on valmisteltu syksyn 2024 aikana kaupungin sisäisessä työryhmässä, jossa on ollut yhteensä 10 osallistujaa kaikilta eri toimialoilta. Varsinainen osallisuusmalli on päättäjille, kaupungin toimijoille ja yhteistyökumppaneille valmisteltu kokonaisuus, joka on esityslistan liitteenä.

Mallista on lisäksi tehty kuntalaisesite, jossa kerrotaan kuntalaisille, mitä osallisuus on ja millä eri tavoin kuntalaiset voivat vaikuttaa kunnan toimintaan ja päätöksentekoon. Esitteen luonnos on esityslistan oheismateriaalina. Kuntalaisesite painetaan ja sitä jaetaan eri tilaisuuksissa ja kaupungin palvelupisteissä. Osallisuusmallin viimeisessä kappaleessa on esitetty kehittämistavoitteita ja -toimenpiteitä ja nämä on lyhyesti esitelty myös kuntalaisesitteessä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Salon kaupungin osallisuusmallin sekä merkitsee tiedoksi osallisuusmallin kuntalaisesitteen.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Valmistelijat